

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Sž/28/2013
Identifikačné číslo spisu:	7013200499
Dátum vydania rozhodnutia:	28.01.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Milučký
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:7013200499.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Milučkého a členiek senátu JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD. a JUDr. Eleny Kováčovej, v právnej veci žalobcu: Združenie na ochranu spotrebiteľa HOOS, Námestie legionárov 5, Prešov, zastúpeného advokátom JUDr. Igorom Šafrankom, ul. Sov. hrdinov 163/66, Svidník proti žalovanému: Krajský súd v Košiciach, Štúrova č. 29, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1SprI/25/2013 zo dňa 13.3.2013, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 10. októbra 2013, č. k. 6S/65/2013-51, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 10. októbra 2013, č. k. 6S/65/2013-51 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. 1SprI/25/2013 zo dňa 13.3.2013 a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie. Uvedeným rozhodnutím žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 1SprI/8/2013 zo dňa 25.1.2013 o nesprístupnení informácií požadovaných podľa zákona o slobode informácií, keďže žalovaný rovnako ako správny orgán prvého stupňa, dospel k záveru, že s poukazom na ustanovenie § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (zákon o slobode informácií) zo sprístupnenia na základe uvedeného zákona sú medzi inými vylúčené aj informácie o prebiehajúcom (neukončenom) súdnom konaní alebo informácie zo súdneho spisu, ktoré môžu byť sprístupnené len účastníkom konania a tiež že požadované údaje by bolo možné zistiť z evidenčnej pomôcky - súdneho registra, ktorý je určený pre vnútornú potrebu súdov a nie je verejne prístupný. Žalovaný poukázal aj na zákonnú úpravu ustanovenia § 35 ods. 5 OSP, podľa ktorého vo veciach uvedených v odseku 2 má prokurátor osobitné zákonné zmocnenie nazeráť do súdneho spisu a robiť si z neho výpisy a odpisy, ako aj má právo na informácie zo súdnych registrov.

Krajský súd sa stotožnil s názorom žalovaného, že žalobcom požadované informácie sú informáciami, ktoré sa dotýkajú rozhodovacej činnosti súdov. Podľa názoru krajského súdu pokiaľ žalovaný (a správny orgán prvého stupňa) nevyhoveli žiadosti žalobcu o sprístupnenie zoznamu živých (neskončených) vecí, ktoré napadli na Okresný súd Spišská Nová Ves od 1.12.2012 do 31.12.2012 subjektov, ktorí vystupujú ako navrhovatelia, okrem vecí „Er“ menovite uvedených v preskúvanom rozhodnutí a odôvodnil svoje rozhodnutie v súlade s výkladom pojmu „rozhodovacia činnosť“ v užšom slova zmysle podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5SŽi/1/2011 zo dňa 15.12.2011, tento výklad pojmu rozhodovacia činnosť súdov nemohol krajský súd opomenúť. K námietke žalobcu, týkajúcej sa rozhodovacej praxe Okresného súdu Spišská Nová Ves v spotrebiteľských veciach uviedol, že nie je úlohou súdu posudzovať rozhodovaciu prax v iných veciach; takisto neposudzoval dokumenty, zaslané vláde Slovenskej republiky, ktorá nie je v danej veci účastníkom konania.

Včas podaným odvolaním sa žalobca domáhal prostredníctvom svojho právneho zástupcu, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vrátil vec žalovanému na ďalšie konanie. Zopakoval dôvody žiadosti o sprístupnenie informácie s poukazom na § 93 OSP. Takisto zopakoval, že bez poskytnutia požadovanej informácie nemôže realizovať právo, dané ustanovením § 93 ods. 3 OSP, a to vstúpiť do konania z vlastného podnetu. Uviedol, že vo väčšine prípadov po vstupe žalobcu do konania obchodníci berú žaloby späť, čím bolo pred úzerou ochránených stovky spotrebiteľov. Väčšina spotrebiteľov nedokáže chápať príslušné hmotnoprávne a procesné inštitúty, pričom ide spravidla o sociálne slabé osoby v nepriaznivých životných situáciách. Preto zamietavý postoj súdu považuje za zarážajúci a robí takmer obsolentným zákonné ustanovenie o vedľajšej intervencii podľa § 93 ods. 2 a 3 OSP.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu písomne vyjadril a uviedol, že zotrváva na dôvodoch svojho rozhodnutia a na vyjadrení k žalobe. Ďalej uviedol, že je toho názoru, že okresný súd nesprístupnením informácií zo súdnych registrov neodňal žalobcovi právo vstúpiť do súdnych konaní ako vedľajšiemu účastníkovi v zmysle § 93 ods. 2 OSP a uplatňovať všetky procesné práva vedľajšieho účastníka. Spotrebiteľia ako účastníci prebiehajúcich „spotrebiteľských“ konaní majú vždy možnosť požiadať žalobcu o vstup do týchto konaní ako vedľajšieho účastníka, pričom je vecou žalobcu, či do konania vstúpi (vstup do konania z vlastného podnetu). Okrem toho spotrebiteľia ako účastníci konania môžu sa dožadovať vstupu žalobcu ako vedľajšieho účastníka konania v zmysle § 93 ods. 2 OSP aj výzvou urobenou prostredníctvom súdu. K časti odvolania, v ktorej sa žalobca kriticky vyjadruje k rozhodovacej praxi súdov v sporoch dotýkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv žalovaný uviedol, že ako odvolací správny orgán konajúci na základe zákona č. 211/2000 Z. z. nie je oprávnený sa k týmto tvrdeniam žalobcu vyjadrovať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 246c ods. 1 veta prvá OSP v spojení s § 211 a nasl. OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno vyhovieť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 250ja ods. 2 OSP. Deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 3 OSP rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami ako ten, o koho práva ide.

Podľa ústavného zák. č. 23/1991 Zb. ktorým sa uvádza LISTINA ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej republiky čl. 17 ods. 1 sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza LISTINA ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD, ústavného zákona Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej republiky, štátne orgány a orgány územnej samosprávy sú povinné primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti. Podmienky a vykonanie ustanoví zákon.

Podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy SR sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 26 ods. 5 Ústavy SR orgány verejnej moci majú povinnosť primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti v štátnom jazyku. Podmienky a spôsob vykonania ustanoví zákon.

Podľa § 1 zákona o slobode informácií, tento zákon upravuje podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám.

Podľa § 11 ods. 1 písm. d), povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak sa týka rozhodovacej činnosti súdu vrátane medzinárodných súdnych orgánov, alebo orgánu činného v trestnom konaní podľa osobitných predpisov okrem informácie o rozhodnutí alebo o výsledku konania, ak jej sprístupnenie nezakazujú osobitné predpisy.

Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v čl. 26 ods. 1 zakotvuje právo na informácie, ktoré predstavuje právo na prijímanie informácií - získanie informácie do vlastnej dispozičnej sféry tak, aby mohla byť subjektom pre vlastnú potrebu, ako aj pre potrebu iných spracovaná (viď. nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 236/06 - 59 z 28. júla 2007) a k nemu korelujúci pozitívny záväzok štátu voči neidentifikovanej skupine subjektov. Obsah tohto záväzku je ozrejmený v ods. 5 cit. čl. ako povinnosť orgánov verejnej moci primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti, pričom podmienky a spôsob poskytovania informácií ustanoví zákon. Obdobnú úpravu obsahuje taktiež Listina základných práv a slobôd (čl. 17 ods. 1, 5). Podľa čl. 13 ods. 2, 3, 4 Ústavy SR medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených ústavou len zákonom. Zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky. Pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ. Obmedziť základné práva a slobody možno iba na základe podmienok ustanovených ústavou, a to buď podmienok všeobecných (čl. 13 ods. 2, 3, 4 ústavy) alebo osobitných, vzťahujúcich sa na konkrétne práva a slobody (v danom prípade čl. 26 ods. 4 ústavy).

Cieľom zákonného obmedzenia práva na informácie o činnosti súdov a orgánov činných v trestnom konaní, zamýšľaným zákonodarcom v § 11 ods. 1 písm. d) zákona o slobode informácií, je ochrana pred neprimeraným zasahovaním do vlastnej rozhodovacej činnosti súdu (resp. orgánov činných v trestnom konaní), a tým aj verejný záujem na nestrannom a nezávislom súdnictve (čl. 124 a čl. 141 ústavy), ktorý cieľ je potrebné považovať za legitímny s ohľadom na ústavne ustanovený obsah dotknutého základného práva. Z hľadiska posúdenia vhodnosti tohto obmedzenia, teda či obmedzením prístupu k rozhodnutiam súdov možno vymedzený cieľ dosiahnuť, odvolací súd uvádza, že nesprístupnením informácií o prebiehajúcich konaniach pred vydaním konečného rozhodnutia vo veci samej je v záujme zachovania nezávislosti a nestrannosti súdneho konania v podstate vylúčená verejná diskusia o prejednávanej veci, ktorou by vo veci rozhodujúci sudcovia mohli byť ovplyvnení. Toto obmedzenie treba považovať za primerané, keďže informáciu o výsledku rozhodovacej činnosti je súd povinný sprístupniť, čím je zabezpečená aj verejná kontrola výkonu súdnej moci. Z dôvodovej správy k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o slobode informácií, ktorý s účinnosťou od 2. januára 2006 novelizoval dotknuté ustanovenie, vyplýva, že účelom predloženého návrhu je rozšírenie okruhu sprístupňovaných informácií oproti doterajšej úprave (podľa § 11 ods. 1 písm. d) Zákona účinného do 1.1.2006 povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak sa týka neverejného konania, rozhodovania alebo dohľadu, ktoré podľa osobitného zákona vykonáva súd, orgán činný v trestnom konaní alebo orgán verejnej správy), pričom nová úprava spočíva v obmedzení

poskytnutia resp. sprístupnenia informácií týkajúcich sa len rozhodovacej činnosti (neukončených, prebiehajúcich konaní) súdu, avšak pokiaľ ide o informáciu o výsledku konania, tá sa v prípade rozhodovacej činnosti súdu sprístupní, ak to osobitný predpis nezakazuje.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní napadnutého rozsudku prvostupňového súdu ako i obsahu súdneho a administratívneho spisu v rozsahu odvolania, ktorým žalobca namieta nezákonnosť napadnutého rozhodnutia konštatuje, že argumentácia žalobcu nie je spôsobilá vyvrátiť dôvody, na základe ktorých krajský súd zamietol žalobu. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Krajský súd sa v odôvodnení rozsudku podrobným spôsobom vyporiadal so žalobnými námietkami, a to citáciou dotknutých právnych noriem ako aj ich logickým výkladom a správnym aplikovaním na prejednávaný prípad.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa preto Najvyšší súd SR s rozsudkom krajského súdu stotožňuje v celom rozsahu a na doplnenie správnosti považuje za potrebné uviesť, že informácia v podobe, ako ju požadoval žalobca vo svojej žiadosti, nie je k dispozícii a musela by byť okresným súdom vytvorená. Žalobca v uvedenej žiadosti žiadal o „zoznam živých neskončených vecí, ktoré napadli na Okresný súd Spišská Nová Ves od 1.12.2012 do 31.12.2012, subjektov, ktorí vystupujú ako navrhovatelia, okrem vecí Er - a ďalej v žiadosti vymenoval príslušné právnické osoby. Na to, aby žalovaný takúto informáciu mohol poskytnúť, by tento zoznam najprv musel vytvoriť, a to na základe a podľa požiadaviek žalobcu, nakoľko žiaden zákon ani právny predpis nižšej právnej sily súdom neukladá viesť resp. vytvárať takéto štatistické údaje. Odvolací súd pripomína, že v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Preto nemožno od správnych orgánov požadovať, aby konali spôsobom, ktorý zákon neupravuje a odmietnutie poskytnutia informácie, ktorou správny orgán v momente žiadosti oprávnenej osoby nedisponuje, považovať za nezákonné.

Po preskúmaní predloženého spisového materiálu a postupu a rozhodnutia krajského súdu, dospel odvolací súd k záveru, že krajský súd dostatočne zistil skutkový stav a vyporiadal sa s relevantnými námietkami žalobcu.

Skutočnosti, ktorými žalobca v odvolaní spochybňuje predmetné rozhodnutie krajského súdu neboli zistené v odvolacom konaní. Tieto boli v podstatnej časti totožné s námietkami, ktoré žalobca namietal už v prvostupňovom konaní a s ktorými sa krajský súd náležite vyporiadal.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu žalobcu nevyhovel a s prihliadnutím na všetky individuálne okolnosti daného prípadu napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1 a 2 v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá OSP.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 2 a § 246c ods. 1 vety prvej OSP, keď žalobcovi, ktorý nemal úspech vo veci, náhradu trov odvolacieho konania nepriznal a žalovanému v tomto konaní nárok na náhradu trov neprináleží.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.